

Lausunto

03.02.2021

Asia: VN/ 797/2021

Ehdotus valtioneuvoston periaatepäätökseksi kyberturvallisuuden kehittämishojelmasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Finnish Information Security Cluster – Kyberala ry on Teknologiateollisuus ry:n toimialayhdistys ja edustaa suomalaista kyberturvallisuusala. Kyberalalla ja sen jäsenistöllä on ollut mahdollisuus osallistua kehittämishojelman valmisteluun ja se on mukana useissa kehittämishojelman toimenpiteissä. Kyberala kiittää mahdollisuudesta hyvään vuorovaikutukseen kehittämishojelman valmistelun aikana.

Keskeisimmät havainnot

- 1) Kehittämishojelman tavoite kyberturvallisuuden ekosysteemin luomisesta on erittäin kannatettava
- 2) Kehittämishojelman toimeenpanon resursointi on turvattava ja siihen on ohjattava pitkäaikaista lisärahoitusta eri lähteistä
- 3) Vahva kyberturvallisuusteollisuus on kehittämishojelman keskeinen tavoite ja sen saavuttamisen tueksi on perustettava esitetty kansallinen kyberturvallisuuden kasvu- ja osaamiskeskus
- 4) Kehittämishojelman toimeenpanon seurannan ja ylläpidon on oltava jatkuvaa ja kyberturvateollisuus on kytkettävä siihen tiiviisti mukaan

Yleiset huomiot

Kyberala pitää erittäin tärkeänä, että Suomessa panostetaan kyberturvallisuuteen aiempaa vahvemmin ja sen luomiin mahdollisuuksiin painottaen. Kehittämishojelman keskeisimmäksi

tavoitteeksi määritellään kyberturvallisuuden ekosysteemin luominen Suomeen. Kyberalan pitää tavoitteen saavuttamista erittäin tärkeänä, koska sen avulla voidaan luoda Suomeen talouskasvua, uusia työpaikkoja ja osaamista sekä parantaa yhteiskunnan kykyä vastata erilaisiin kyberuhkiin.

Kehittämishjelmassa on tunnistettu hyvin osuvasti, että kyberturvallisuus muodostuu monipuolisista kyvykkyyksistä ja huippuosaamisesta sekä erittäin vahvasti menestyvästä alan teollisuudesta. Osaamisohjan vahvistaminen ja kyberturvateollisuuden toimintaedellytysten parantaminen ovat ensiarvoisen tärkeitä paitsi elinkeinopoliittisesti, myös kansallisen turvallisuuden näkökulmasta. Se tarkoittaa, että Suomessa tulee tehdä huomattavia lisäpanostuksia alan koulutuksen lisäämiseen, investointeihin sekä tutkimus- ja tuotekehityshankkeiden käynnistämiseen ja niiden tulosten markkinoille saamiseen.

Kyberala haluaa kiinnittää huomiota esitettyyn rahoitukseen. On ensiarvoisen tärkeää, että yksittäisiin toimenpiteisiin ja investointeihin osoitetaan rahoitusta myös muista käytettävissä olevista lähteistä. Tällaisia voivat olla esimerkiksi EU:n elpymisvarat sekä muut EU:n rahoitusmekanismit, huoltovarmuuskeskuksen digitaalinen turvallisuus 2030 -hanke sekä erilaiset julkishallinnon investoinnit sekä muut budjetti- ja kehittämisvarat. Lisäksi useita toimenpiteitä voidaan toteuttaa yrityksiltä tehtävin hankinnoin ja erilaisin yhteishankkein.

Kyberturvallisuuden määrätietoinen kehittäminen on pitkäaikainen ja jatkuva prosessi. Siten kehittämishjelmassa olisi perusteltua tarkastella laajempaa kyberturvallisuuden johtamismallia sekä käsitellä sitä kaikki toimialat kattavana horisontaalisena kysymyksenä. Sen vuoksi on tärkeää, että periaatepäätöksen ajallinen ulottuvuus on riittävä ja toimenpiteet vaikuttavia, rakenteellisia sekä luonteeltaan mahdollistavia. Se edellyttää myös jatkuvaa yhteistä toimeenpanon seurantaa sekä tiivistä julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä ohjelman päivittämisessä, sillä julkisella sektorilla ja eri toimialoilla on erilaisia tarpeita, sekä vaihteleva kyberturvallisuuden taso, jonka nostamista monilla toimenpiteillä tavoitellaan.

Yksityiskohtaiset havainnot toimenpiteistä

Kyberala on mukana 20 eri toimenpiteen toimeenpanossa ja se on valmis osallistumaan tiiviisti niiden toteuttamiseen yhteistyössä muiden sidosryhmien kanssa. Alla huomioita muutamista toimenpiteistä, joihin kyberala haluaa vielä kiinnittää erityistä huomiota.

Osaamisen ja koulutusjärjestelmän kehittäminen sekä TKI-toiminnan edistäminen

Kyberala pitää erittäin hyvänä, että toimeenpanossa panostetaan koulutusjärjestelmän muutostarpeiden tunnistamiseen ja osaamistason yleiseen nostamiseen. Perusosaajien lisäksi

huippu- ja erityisosaamistarpeiden, kuten johtamisen ja kriittisen sovelluskehityksen osaamisen lisääminen on kansallisesti tärkeää. Kansainvälisten osaajien houkuttelu Suomeen, lupaprosessien parantaminen sekä kaikkien alasta kiinnostuneiden kannustaminen opiskelemaan ja työllistymään kyberturvallisuuden parissa ovat ensiarvoisen tärkeitä tavoitteita. Samoin alan tutkimuksen edistäminen, sen rahoituksen turvaaminen ja erityisesti tutkimustulosten onnistunut kaupallistaminen ovat teollisuuden näkökulmasta merkittäviä ja kannatettavia tavoitteita.

Tiivis yhteistyö kyberturvallisuudessa

Tiivis yhteistyö julkisen ja yksityisen sektorin välillä on edellytys kyberturvallisuuden onnistuneelle kehittämiselle. Samoin hyvien käytänteiden ja tilannetietoisuuden mahdollisimman laaja kansallinen jakaminen on hyvin tärkeä tavoite kyberturvallisuustason nostamiseksi.

Kyberala pitää kannatettavana, että Suomi osallistuu aktiivisesti kansainväliseen kyberturvallisuusyhteistyöhön ja vaikuttamiseen. Alan yritykset ja elinkeinoelämän järjestöt on tarpeen kytkeä tiiviisti erilaisiin yhteistyörakenteisiin, jotta teollisuuden ääni ja vaikutusmahdollisuudet omine kanavineen voidaan kytkeä sujuvasti mukaan yhteiseen työhön.

Vahva kyberturvallisuusteollisuus sekä kasvun ja kansainvälistymisen tukeminen

Kasvatavat kyberturvallisuusmarkkinat ovat alan yrityksille ja muulle digitalisoituvalla teollisuuden merkittävä mahdollisuus, ja Suomella on erittäin hyvä kansainvälinen maine kyberturvallisuusosaamisessa. Kansainväliset esimerkit osoittavat, että panostukset kyberturvallisuuteen ja alan menestymiseen tuottavat erittäin hyviä tuloksia työllisyyden ja talouskasvun näkökulmasta. Siksi alan näkyvyyden ja Suomen vahvuuksien esiin nostaminen yhteistyössä on erittäin tervetullutta.

Suomessa on useita vakiintuneita kyberturvallisuusalan toimijoita sekä huomattava joukko alan innovatiivisia kasvavia pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Kyberala pitää erittäin tärkeänä kyberturvallisuusalan kasvustrategian laatimista sekä kansallisen kasvu- ja osaamiskeskuksen perustamista. Sekä strategian laadinnassa että kasvu- ja osaamiskeskuksen toiminnassa on huomioitava alan yleisten kasvuedellytysten edistäminen, innovaatioiden tuotteistaminen sekä niiden myynnin ja markkinoinnin vahvistaminen, Suomen houkuttelevuus investointikohteena sekä kansallisten ja EU:n kyberturvallisuuspanostusten mahdollisuuksien täysimääräinen hyödyntäminen Suomessa.

Kyberalan pitää kannatettava suomalaisten kyberturvallisuustuotteiden ja -palveluiden mahdollisimman laajaa hyödyntämistä. Palveluiden onnistuneeseen hankintaan tarvitaan lisää osaamista, joten julkishallinnon tehokkaan ja taloudellisen ostotoiminnan sekä innovatiivisten hankintojen kehittämiseen on syytä panostaa.

Kyberala haluaa nostaa esiin, että koventuvan kansainvälisen kilpailun näkökulmasta on tärkeää pitää huolta kyberturvallisuusalan yritysten kansainvälisestä kilpailukyvyistä. Siksi on esimerkiksi syytä tarkastella turvallisuusselvityslain ja vastaavien kyberturvallisuusalan viennin edellytyksiin liittyvien rakenteiden toimivuutta nykyisen digitaalisen turvallisuuden toimintaympäristössä sekä muuttuva EU-sääntely ja kansainvälinen kilpailutilanne huomioiden.

Kotimaisen salausteknologian luonti ja AQUA-statusen saavuttaminen

Kyberala pitää esitettyjä tavoitteita salausteknologian kehittämisestä ja AQUA-statusen tavoittelusta kannatettavina. Kyberala haluaa samalla kiinnittää huomiota omistajuutta koskevaan kohtaan 12.3. On tärkeää varmistaa, että toimenpiteellä ei aiheuteta häiriötä markkinoiden toimintaan, heikennetä kyberturvallisuusalan investointihalukkuutta tai aiheuteta yllättäviä haasteita esimerkiksi yrityskauppojen yhteydessä. Hiljattain uudistettu laki ulkomaisten yritysostojen seurannasta tarjoaa jo mahdollisuuden kansallisen turvallisuuden kannalta kriittisiin tilanteisiin puuttumiselle, eikä laajemmille mekanismeille tai uudelle sääntelylle nähdä tarvetta.

Kyberala on mielellään mukana kehittämisohjelman toteuttamisessa ja seurannassa sekä tarjoaa tarvittavia asiantuntijoita eri toimenpiteiden toteutuksen tueksi.

Susi Mika
Finnish Information Security Cluster – Kyberala ry